

Clelandella miliaris

Granulerad toppsnäcka

Blötdjur, Marina snäckor

NE NA LC DD NT VU EN CR RE

Sårbar (VU)
B1ab(iii)

Klass: Gastropoda (snäckor), **Familj:** Trochidae (pärlmorsnäckor), **Släkte:** *Clelandella*, **Art:** *Clelandella miliaris* - granulerad toppsnäcka (Brocchi, 1814) **Synonymer:** *pärlmorsnäcka*, *Jujubinus miliaris* (Brocchi, 1814)

Kännetecken

Clelandella miliaris är en medelstor och så gott som helt konisk högervriden snäcka, vars skal kan bli upp till 18 mm högt men vanligen mindre än 12 mm högt. Skalfärgen är variabel men oftast vitaktig, grönaktig eller blekskär, i regel med skära eller brunaktiga fläckar, särskilt markerade på de största spiralåsarna just ovanför de trånga vindlingssuturerna. Skalet är i stort sett opakt och något glänsande med apikalvinkel 62–70°. Antalet vindlingar är 7–8. En trång navel, s k umbilicus, finns hos unga exemplar men hos fullvuxna exemplar döljs den av en utväxt av innerläppen. Skalskulpturen består dels av prosoklina (d v s lutande som \ i förhållande till snäckans längsaxel) åsar samt ett antal (vanligen 6 ganska kraftiga) spiralåsar. Tunnare och mer otydliga spiralåsar kan dock finnas i varje fåra mellan de kraftigaste spiralåsarna. Spiralåsarna just ovanför vindlingssuturerna är kraftigare markerade än övriga spiralåsar. Den sammantagna skulpturen ger intryck av en kraftigt kornig (granulerad) skalyta p.g.a. tuberkelerna i skärningspunkterna mellan skulpturelementen. Om larvskalet finns kvar, så är det slätt. Själva djuret är vitt till gräddfärgat med bruna fläckar eller linjer längs fotens kanter. Snytet, som är försett med tre par tentakler, är olivgrönt på ovansidan med en Y-formad markering mellan tentaklernas baser. Längs tentaklerna löper mörka linjer. Djurets fot är försedd med tre par tentakler. Övriga snarlika arter i Sydsandinavien är *Calliostoma zizyphinum* (Linnaeus, 1758) och *Calliostoma occidentale* (Mighels & Adams, 1842). Dessa skiljs dock ganska lätt från *C. miliaris* genom att ingen av dem har kornig skalskulptur men däremot har deras larvskal en nätlik, s k retikulär, yta. *C. occidentale* har dessutom ett halvgenomskinligt skal med mycket tydligare markerade spiralåsar än de båda andra arterna.

Utbredning och status

Arten förekommer längs Norges kust upp till utanför Porsangerfjorden samt sydost om Island och i norra Nordsjön och runt brittiska kuster sydvart via Biscaya in i Medelhavet. I våra vatten finns den från norra Öresund upp längs svenska västkusten. Arten var fram till åtminstone mitten av 80-talet tämligen allmän, framförallt i norra Bohuslän, men sedan dess har en kraftig nedgång skett och arten klassificeras nu som starkt hotad.

Ekologi

Arten lever huvudsakligen på hårda och steniga bottenar från 30 ned till ca 150 meters djup. Den har även återfunnits djupare, ned till 800 meter. Eftersom snäckans spillning har funnits innehålla sandkorn, växtmaterial, skal av foraminiferer och radiolarier livnär den sig sannolikt av detritus, som den skrapar i sig med radulan. Arten är skildkönad, men fortplantningen är okänd. Honorna antas lägga gelatinösa äggmassor, och man tror att larverna är direktutvecklande.

Hot

Det är inte klarlagt vad som orsakat artens tillbakagång, men den ökade sedimentationen till följd av bottenrålning och övergödning har sannolikt haft en negativ inverkan på artens habitat.

Åtgärder

Det är viktigt att miljömålsarbetet med att minska tillförseln av näringsämnen och miljögifter till havet fortsätter och intensifieras.

Övrigt

Etymologi: Clelandella Winckworth, 1932 har *Trochus clelandi* som typart och hedrar således minnet av James Dowsett Rose-Cleland, 1767-1852, amatörmalakolog från Bangor på Nordirland, vilken 1823 insamlade typmaterialet av denna art; *miliaris* = milium Lat., "hirs" + -aris, Lat., "samhörig" Arten har stundom förts till släktena Jujubinus resp. Cantharidus Aktuell nomenklatur är *Jujubinus miliaris* (Monterosato, 1884). Foton av skal återfinns t.ex. på adress: http://www.gastropods.com/3/Shell_5833.html Isländskt namn: Flekkutoppa.

Litteratur

- Brattegard, T. & Holthe, T (eds.) 1997. Distribution of marine, benthic macro-organisms in Norway. Research Report for DN 1997-1. Directorate for Nature Management.
- Fretter, V. & Graham, A. 1977. The Prosobranch Molluscs of Britain and Denmark Part 2 – Trochacea. J. Moll. Stud. Suppl. 3: 39-100.
- Hubendick, B. & Warén, A. 1975. Småsnäckor från svenska västkusten. 7. Släktena Acmaea, Gibbual, Calliostoma, Littorina m. fl. Göteborgs Naturhistoriska Mus. Årstryck 1974: 36-43.
- Jeffreys, J. G. 1865. British Conchology or an account of the mollusca which now inhabit the British Isles and the surrounding seas. Vol. III. Marine shells, comprising the remaining Conchifera, the Solenoconchia, and Gasteropoda as far as Littorina. Van Voorst, London.
- Jägerskiöld, L. A. 1971. A Survey of the Marine Benthonic Macro-Fauna Along the Swedish West Coast 1921-1938. Acta Regiae Societatis Scientiarum et Litterarum Gothoburgensis. Zoologica 6. Kungliga Vetenskaps- och Vitterhetssamhället, Göteborg.
- Poppe, G. & Goto, Y. 1991. European Seashells. Vol. I. (Polyplacophora, Caudofoveata, Solenogastra, Gastropoda). Verlag Christa Hemmen.

Författare

Hans G. Hansson 2007. © ArtDatabanken, SLU 2007.